

10 Οκτωβρίου 2019

Σεπτεμβριανά: Κανένα όνομα ή τίτλος μπορεί να περιγράψει τα συμβάντα!

[Πολιτισμός](#) / [Ρωμηοσύνη](#)

Κατεστραμμένα καταστήματα, διαλυμένα προϊόντα και πεζοί στα σκαλάκια (Γιουμτσέκ Καλντιρίμ) [© Κληρονόμοι Δημητρίου Καλούμενου / Διπλωματικό και Ιστορικό Αρχείο ΥΠΕΞ].

Εισήγηση της δρ. Ιλιάϊ Όρς με τίτλο «Η καινούργια αναλαμπή της Κωνσταντινούπολης; Η σημερινή γενιά Κωνσταντινουπολιτών» που πραγματοποιήθηκε κατά την διάρκεια της ημερίδας για την 64η επέτειο των Σεπτεμβριανών που διοργάνωσε η Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών στις 6 Σεπτεμβρίου, 2019, στον εξωτερικό χώρο του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Προμπονά, Μετοχίου της Σταυροπηγιακής Πατριαρχικής Μονής Βλατάδων».

Οι ομιλητές της εκδήλωσης.

Η εκδήλωση είχε τίτλο ο «Αγώνας της Ρωμοσύνης για επιβίωση – Παράδειγμα για την σημερινή κινητοποίηση αναδημιουργίας: Η ανασύνταξη της περιόδου 1955-1963» ενώ κατά την διάρκεια της μίλησαν επίσης, ο καθηγητής Άρης Τσοκώνας με θέμα, η «Πνευματική αναγέννηση της ομογένειας στην Κωνσταντινούπολη του 21ου αιώνα» και ο ομότιμος καθηγητής Νίκος Ουζούνογλου του οποίου η εισήγηση είχε τίτλο η «Σημασία της κοινοτικής οργάνωσης της Ρωμοσύνης: Η περίοδος μετά τα Σεπτεμβριανά και οι σημερινές προκλήσεις». Οι εισηγήσεις τους θα δημοσιευθούν τις προσεχείς ημέρες.

Αξιότιμες κυρίες και αξιότιμοι κύριοι,

Είναι μεγάλη μου χαρά και τιμή να βρεθώ μεταξύ σας σήμερα. Για την ευγενική πρόσκληση και την σημαντική παρουσία σας, σας ευχαριστώ θερμά.

Όταν με κάλεσε ο κ. Ουζούνογλου, σκέφτηκα καλά καλά για μερικούς λόγους. Πρώτον, σκέφτηκα αν θα ήταν δίκαιο για εσάς να αντέξετε άλλη μια ομιλία από εμένα στα ελληνικά! Τελικά αποφάσισα να κάνω μια προσπάθεια, ελπίζοντας θα μου δείξετε την υπομονή σας πάλι. Σας ζητώ συγνώμη για τα λάθη μου και την κούραση σας εκ των προτέρων.

Σημαντικότερο βέβαια ήταν ο λόγος που βρεθήκαμε σήμερα. Σαν σήμερα πριν από 64 χρόνια, η Κωνσταντινούπολη έζησε μια από τις σκοτεινότερες νύχτες σε όλη

την ιστορία της επί χιλιετίες. Τα γεγονότα που έγιναν την 6η και 7η Σεπτεμβρίου 1955 τα ονομάζουμε τα “Σεπτεμβριανά”. Αυτή η λέξη περιέχει πολλά, άλλα ονόματα – μερικοί μιλάνε για επεισόδια, άλλοι λένε για πογκρόμ, εξέγερση και κάποιος ακόμα και εθνοκάθαρση.

Όπως γράφει ο καθηγητής διεθνούς δικαίου Άλφρεδ δε Ζάγας στο άρθρο του, για τα Σεπτεμβριανά, που έμοιαζαν με τη νύχτα των κρυστάλλων του 1938 στην Γερμανία, πληρούν τα κριτήρια του δεύτερου άρθρου της Σύμβασης για την «Πρόληψη και Καταστολή του Εγκλήματος της Γενοκτονίας». Αφού η Τουρκία είχε υπογράψει αυτήν την Σύμβαση το 1950, είναι στη θέση ευθύνης ενώπιον διεθνούς δικαίου για το ρόλο της σε αυτά τα “εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας”.

Να μετατρέπουμε τον εφιάλτη σε εφελτήριο

Όπως και να τα ονομάζουμε, τα Σεπτεμβριανά αποτελούν μια τραγική φάση για τη Ρωμιοσύνη της Πόλης και πιστεύω ότι κανένα όνομα ή τίτλος μπορεί να περιγράψει τα συμβάντα, την θλίψη, την βαριά πικρή μνήμη που κουβαλάνε οι Ρωμιοί μέσα τους.

Άρα σημασία έχουν όχι μόνο ποιες λέξεις χρησιμοποιούνται για τα Σεπτεμβριανά, αλλά και πως μιλάμε για τα Σεπτεμβριανά σήμερα. Και αυτό ήταν ο άλλος λόγος που μου έκανε να σκεφτώ πολύ. Τα τελευταία χρόνια, όταν έχουμε βρεθεί μαζί με Πολίτες σε τέτοιες συναντήσεις, συνελεύσεις και ειδικές συζητήσεις, αρκετοί έχουν υπογραμμίσει ένα κεντρικό θέμα που πάντα θυμάμαι. Οι τελετές μνήμης που οργανώνουμε, είπαν, να μην είναι μνημόσυνα για να κλαίμε μαζί για ένα παρελθόν που για πάντα χάθηκε ή για όλα τα φρικιαστικά που έγιναν. Βεβαίως να μαζευτούμε να θυμόμαστε και να τα πούμε για να μην ξεχαστεί η ιστορία, αλλά να μην γίνουμε όμηροι της ιστορίας αυτής. Να μην παραμείνουμε σαν θύμα μιας Ιστορίας που γράφτηκε από τα κράτη και μεγάλες δυνάμεις, αλλά να υπάρχουμε σαν παράγοντες, σαν φορείς της δικής μας ιστορίας που γράφουμε εμείς οι ίδιοι και να μην αφήσουμε το κακό του παρελθόντος να μας βάζει κάτω. Επίσης να μην μεταφέρουμε τον εφιάλτη του χτες, αλλά να τον μετατρέπουμε σε ένα εφελτήριο για ένα άλμα, σε ένα πολύ καλύτερο μέλλον.

Περίπου με τέτοια λόγια μπορώ να εκφράσω περιληπτικά τις απόψεις αρκετών Ρωμιών Κωνσταντινουπολιτών που έχω γνωρίσει περίπου στα 25 χρόνια που βρίσκομαι ανάμεσά τους. Θα ήθελα και σήμερα να σας πω λίγα λόγια από την ίδια θετική και επίμονη όψη και με ένα προφητικό και ευνοϊκό πνεύμα για να κοιτάξουμε μπροστά κρατώντας την ελπίδα.

Έχει σημασία να μη σβήσουν οι μνήμες

Σαν σήμερα η ζοφερή εκείνη νύχτα πριν από 64 χρόνια. Ίσως ακούγεται σαν μεγάλο χρονικό διάστημα, αλλά στην αλήθεια πραγματικότητα είναι πολύ πρόσφατη ιστορία. Η παρούσα γενιά, και βέβαια μερικοί από εσάς έχουν βιώσει τα Σεπτεμβριανά και τα θυμούνται πολύ καλά. Κάποιοι άλλοι έχουν δημοσιεύσει τις αναμνήσεις τους σε ημερολόγια, βιβλία, άρθρα, έρευνες, ταινίες, πίνακες κ.α. για να τις μοιραστούν με άλλους. Οι περισσότεροι όμως δεν τοποθετήθηκαν με εχθρότητα και απέχθεια, αλλά με στάση ανθρωπιάς και συμπιλίωσης.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι σε αυτό διαφέρουν οι Κωνσταντινουπολίτες από τους Ελλαδίτες, τους Τούρκους και άλλους που γενικά έχουν μια περισσότερη ισχυρή εθνικιστική συνείδηση. Οι Ρωμιοί Πολίτες κρατάνε την κοσμοπολιτική ταυτότητα της αστικής τάξης που τους εξαιρεί και σε αυτόν τον τομέα.

Σαν παράδειγμα, θα διαβάσω ένα κομμάτι από το βιβλίο της Αγγλαίας Κωνσταντινίδου-Κλουκίνας, το οποίο γράφτηκε με βάση το οικογενειακό ημερολόγιο της περιόδου 1949-58. Μια μέρα το 1956, γράφει «Ο Ρωμιός δεν το βγάζει κάτω. Να γονατίζει, να πέφτει, να χτυπά και σε λίγο πάλι να σηκώνεται, να ορθώνεται και να συνεχίζει. Είναι ο άνθρωπος που ξεύρει να βολευτεί πάντα στη ζωή όπως τον έρχεται». Και συνεχίζει «όταν σε πνίγει ο καημός, τραγούδα. Και όταν ο πόνος σκίζει την καρδιά σου, σήκω και χόρευε. Το να τραγουδάς χαρούμενα με πονεμένη την καρδιά και να γελάς στη λύπη είναι των δυνατών δουλειά».

Σημασία δεν έχει ποιος θέλει να θυμάται και πώς ακριβώς, αλλά να μη σβήσουν οι μνήμες. Σημασία έχει επίσης όχι μόνο να θυμόμαστε τις προσωπικές μνήμες με λεπτομέρειες αλλά και τις συνολικές συνθήκες που σχημάτισαν τις εμπειρίες αυτές. Γι' αυτό θα προσπαθήσω τώρα σύντομα να αναφερθώ στο γενικό πλαίσιο των Σεπτεμβριανών.

[page_end]

Ένα ακόμη δραματικό γεγονός για τους Ρωμιούς στον 20ό αι.

Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας προσεύχεται μπρος στην αναποδογυρισμένη Αγία Τράπεζα της κατεστραμμένης Παναγίας Βελιγραδίου (Μπελγρατκαπού) [© Κληρονόμοι Δημητρίου Καλούμενου / Διπλωματικό και Ιστορικό Αρχείο ΥΠΕΞ].

Τα Σεπτεμβριανά μπορούν να ήταν ένα από τα πιο δραματικά γεγονότα που έχουν συμβεί στην μακριά ιστορία των Ρωμιών στην Πόλη, αλλά δεν ήταν ούτε το πρώτο και δυστυχώς ούτε το τελευταίο που έπαθαν. Η μειονοτική πολιτική της Τουρκικής Δημοκρατίας, τα Ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό έχουν προετοιμάσει τις προϋποθέσεις που είχαν στόχο τους Ρωμιούς, πολλές φορές τον 20ο αιώνα.

Στην αρχή, μετά τους Βαλκανικούς πολέμους, παγκοσμίων και ελληνοτουρκικών πολέμων μειώθηκε ο αριθμός των Ρωμιών της Πόλης κατά τα 2/3. Το 1927 ήταν 125,000 (25,000 ήταν Έλληνες υπήκοοι). Συνολικά οι Ρωμιοί της Πόλης ήταν περίπου το 1/5 του πληθυσμού Κωνσταντινούπολης. (Να φανταστεί κανείς ότι, αν θα μπορούσε να κρατήσει αυτό το ποσοστό, θα είχαμε 4 εκατομμύρια περίπου πληθυσμό όσο ολόκληρη η Αθήνα στην Πόλη σήμερα)!

Αλλά βέβαια αυτό δεν έγινε. Μετά από πολλά τραυματικά γεγονότα το ποσοστό των Ρωμιών στην Πόλη έπεσε στο 1 στις 10,000. Αυτό σημαίνει με απλά λόγια ότι η περίπτωση για τους σημερινούς κατοίκους της Πόλης να συναντήσουν Ρωμιούς

είναι πάρα πολύ μικρή -περίπου η ίδια με την πιθανότητα να κερδίζουν στο λαχείο! (Θεωρώ τον εαυτό μου υπέρ-τυχερή που έχω τόσους γνωστούς και φίλους ανάμεσα τους και δεν θα το άλλαζα με τίποτα ούτε το μεγάλο ικραμιγέ στο Μιλλί Πιάνγκο)!

Το κοινό που παρακολούθησε την ημερίδα της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών

Πάντα θα έχει μια καινούρια αναλαμπή η Πολίτικη Ρωμισύνη

Για να καταλάβουμε το πλαίσιο των Σεπτεμβριανών καλύτερα, ας κοιτάξουμε από κοντά στο πριν και στο μετά. Όταν φτάσαμε στα μέσα του 20ού αιώνα, είχαμε μια σχετικά καλή εικόνα, παρά τα τραγικά συμβάντα, όπως τη Μικρασιατική Καταστροφή, την Ανταλλαγή, τα Εταμπλί, την απαγόρευση των επαγγελμάτων, τη Στρατολόγηση είκοσι ηλικιών, και το Βαρλίκι. Αλλά η Κωνσταντινούπολη παρέμεινε το οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της Ρωμισύνης, πράγμα που άκμασε με την άφιξη Ελλήνων στην διάρκεια του Β' Παγκόσμιου πολέμου και του Εμφυλίου.

Ο Κώστας Σταματόπουλος ονομάζει την περίοδο αυτή σαν «Τελευταία Αναλαμπή» στο βιβλίο του με το ίδιο όνομα. Με τα λόγια του Κώστα Καρρά, ο οποίος έγραψε την εισαγωγή, «η Πολιτική Ρωμιοσύνη έζησε κατά το διάστημα 1948-1955 την πιο ειρηνική και δημιουργική περίοδο της πρόσφατής της ιστορίας. Ήταν μια πολύπτυχη άνθηση».

Η άνθηση αυτή μπορεί να μην είχε πρασινίσει άμεσα, επειδή έκανε μια παύση με τα Σεπτεμβριανά, αλλά το δέντρο δεν είχε πέθανε. Οι ρίζες της Πολιτικής Ρωμιοσύνης είναι βαθιές και ισχυρές. Μπορούν καμιά φορά να δείξουν αποδυνάμωση αλλά μετά σίγουρα θα συνέλθουν. Καμιά δεν είναι τελευταία, πάντα θα έχει μια καινούρια αναλαμπή.

Έτσι έγινε ακόμα και μετά τα Σεπτεμβριανά. Στα χρόνια μεταξύ 1955-63, που είναι το κύριο θέμα μας σήμερα, η Πολιτική Ρωμιοσύνη έκανε μεγάλη προσπάθεια να ανακάμψει. Τα πρώτα χρόνια δεν πέρασαν τόσο καλά. Η κυβέρνηση έδειχνε μια άρνηση ευθύνης και κατηγορούσε τους κομμουνιστές και προβοκάτορες κλπ. Μόνο το ελάχιστο ποσοστό από τις αποζημιώσεις που είχε υποσχεθεί ολοκληρώθηκαν. Συνέχισε την έντονη εθνικιστική καμπάνια εναντίον του Πατριαρχείου και με πρόφαση το Κυπριακό είχε βάλει στόχο τη Ρωμιοσύνη της Πόλης.

Πρώτες απελάσεις, αύξηση των Ρωμιών, Καραμανλής-Μεντερές

Μάλλον από ανησυχία για το χειρότερο, οι περισσότεροι Ρωμιοί ψήφισαν για το Δημοκρατικό Κόμμα στις εκλογές του 1957. Και ο Μεντερές έδειχνε την «ευγνωμοσύνη» του απειλώντας γνωστά πρόσωπα της Ομογένειας. Αρχίζοντας με την Ελληνική Ένωση Κωνσταντινουπόλεως, η κυβέρνηση απέλασε 51 άτομα κατά την περίοδο 1957-63. (Μεταξύ τους μέλη της Ελληνικής διανόησης, όπως οι διάσημοι δημοσιογράφοι Μαρκουζιός, Παπαδόπουλος, Πατριαρχαίας, Κομποδέκρας, και ο φωτογράφος των Σεπτεμβριανών ο Καλούμενος κ.α.).

Αυτή η δράση ήταν προπαρασκευαστική για τις μαζικές απελάσεις του 1964. Σίγουρα υπήρξαν και άλλοι που έφυγαν επειδή δεν έβλεπαν κανένα μέλλον μπροστά τους. Αλλά αυτοί δεν ήταν τόσο πολλοί που θα περίμενε κανείς.

Η απογραφή του 1960 δείχνει ότι ο πληθυσμός της ομογένειας στην Πόλη δεν έχει μειωθεί αλλά είχε και λίγο αυξηθεί. (65.000 είχαν την μητρική τους γλώσσα τα Ρωμαίικα, 82.000 απάντησαν ότι ήταν η δεύτερη τους γλώσσα. Οι Ορθόδοξοι χριστιανοί ήταν συνολικά 106.000, από αυτούς 68.000 ήταν στην Πόλη. Δηλαδή υπήρχαν περίπου 65.000 Ρωμιούς Πολίτες σε μια χώρα 28 εκατομμυρίων. Άλλη μια ένδειξη είναι αυτό που πάντα έλεγε ο αγαπητός Δημήτριος Φραγκόπουλος για τον αριθμό των μαθητών στα σχολεία, που είχαν αυξηθεί αρκετά, μεταξύ των

Σεπτεμβριανών και των Απελάσεων.

Την ίδια περίοδο, βλέπουμε μια ενδιαφέρουσα εξέλιξη στο πλαίσιο υψηλής πολιτικής. Το Μάιο του 1959, οι πρωθυπουργοί ο Καραμανλής και ο Μεντερές, μαζί με τους υπουργούς Εξωτερικών ο Ζορλού και ο Αβέρωφ, βρέθηκαν στην Άγκυρα για να συζητήσουν, με καλή πίστη, θέματα σαν το Κυπριακό και τα Σεπτεμβριανά. Δηλώνοντας ότι είχαν συμφωνήσει στα πάντα, αποφάσισαν να υπογράψουν μια Συνθήκη στην ανταποδοτική επίσκεψη στην Αθήνα σε ένα χρόνο. Βέβαια αυτή η επίσκεψη δεν έγινε ποτέ γιατί έγινε η χούντα του Μαΐου 1960 στην Τουρκία.

Εκτέλεση Μεντερές, ελληνοτουρκικές συνομιλίες, μαζικές απελάσεις

Τα Σεπτεμβριανά ήταν μια από τις κατηγορίες στην δίκη του Γιασσίαδα (νήσου Πλάτης) που κατέληξε στην εκτέλεση του Μεντερές και του Ζορλού. Η χούντα όμως έδωσε σημασία στο σημείο που έφτασαν οι δύο χώρες μεταξύ τους και συνέχισε την διαδικασία για να βελτιωθούν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ο καινούργιος ηγέτης της Τουρκίας, ο Τζεμάλ Γκουρσέλ, είχε διορίσει ένα συμβούλιο στο οποίο έχρισε τον Καλούδη Λασκαρίδη σαν μέλος.

Το κλίμα βελτίωσης των σχέσεων συνέχισε συνεχίστηκε και κατά την επίσκεψη του Αβέρωφ το 1962 στην Πόλη και την Άγκυρα. Δύο διπλωμάτες, ο Κουνέραλπ και ο Μπίτσιος, ετοίμασαν μια μελέτη - ραπόρ για τα μειονοτικά προβλήματα, ερευνώντας πολλά θέματα από τα ακίνητα της ομογένειας μέχρι το Πατριαρχείο και τον Παπά Εφτίμ. Τα προβλήματα αυτά δεν λύθηκαν μεν, αλλά σημαντικό είναι να σημειώσουμε ότι υπήρχε μια ατμόσφαιρα καλής θέλησης με τους ίδιους πολιτικούς που βέβαια ήταν υπεύθυνοι για τα γεγονότα των Σεπτεμβριανών που μόλις είχαν συμβεί.

Προφανώς αυτή η κατάσταση δεν διήρκησε πολύ και με την εκλογή του Ρεπουμπλικανικού κόμματος τα άσχημα ξανάρχισαν. Η κυβέρνηση του Ινονού ακύρωσε την Συνθήκη των Ατατούρκ και Βενιζέλου του 1930 και το 1964 άρχισαν οι μαζικές απελάσεις των Ελλήνων υπηκόων. Δεν χρειάζεται να σας πω περισσότερα, επειδή αρκετοί ανάμεσα σας τα έχουν ζήσει αυτά, και πάλι μερικοί έχουν διαβάσει, μελετήσει, δημοσιεύσει, έχουν γυρίσει ταινίες όπως το Σουργκούν, η Πολίτικη Κουζίνα κ.ά.

Ένα από τα τελευταία έργα για τις απελάσεις είναι το βιβλίο που εκδόθηκε φέτος στην Τουρκία, στο οποίο έχουν συμμετάσχει και γνωστά ονόματα της ομογένειας όπως: ο Ηρακλής Μίλλας, Νίκος Ουζούνγλου, Σταύρος Ανεστίδης, Αλέξης Αλεξανδρής και η Αιμιλία Θεμοπούλου.

[page_end]

“Δεν μπορεί να τελειώσει η Ρωμιοσύνη στην Κωνσταντινούπολη”

Οι απελάσεις του 1964-65 ήταν η μεγαλύτερη έξοδος από την Πόλη, αλλά δυστυχώς δεν ήταν η τελευταία. Ίσως λιγότερα και αργότερα συνέχισε η σταθερή μείωση των Ρωμιών της Πόλης μέχρι και σήμερα. Όμως, ποτέ δεν πρέπει να λείει κανείς ότι αυτοί που έμειναν είναι οι τελευταίοι. Δεν μπορεί να τελειώσει η Ρωμιοσύνη στην Κωνσταντινούπολη. Σήμερα οι Πολίτες είναι λίγοι αλλά αμέτρητοι.

Έχουμε πολλούς λόγους να πιστέψουμε σε μια καινούρια αναλαμπή. Κάποιοι είναι οι εξής:

1. Καλές σχέσεις μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Όπως γράφει ο Αλέξης Αλεξανδρής στο μεγάλο του έργο, μια μειονότητα μπορεί να ζήσει καλές μέρες μόνο και μόνο όταν οι σχέσεις με την γειτονική χώρα είναι φιλικές.

Αυτό ισχύει για τους Ρωμιούς Πολίτες σε πολλές περιόδους όπως το 1930-40, 1947-54, 1959-64 και 1967-71. Αυτές ήταν περίοδοι αναλαμπής που διακόπηκαν με τα τραγικά γεγονότα, με την σειρά το Βαρλίκι, τα Σεπτεμβριανά, οι Απελάσεις, και τα Κυπριακά. Τώρα που έχουμε ένα εικοσαετή rapprochement μετά τους σεισμούς του 1999, έχουμε την ιδανική βάση για μια βαθιά και αποφασιστική συζήτηση για τα μειονοτικά.

2. Καλύτερες και ενεργές σχέσεις με την Διασπορά. Όταν πρωτοήρθα στην Αθήνα το 1997, όλοι εδώ μου έλεγαν ότι είχαν να πάνε στην Πόλη 20 χρόνια. Τώρα αυξήθηκε το πήγαινε-έλα, οι ίδιοι ταξιδεύουν στην Πόλη πολύ συχνά, σχεδόν κάθε μήνα ή ακόμα εβδομάδα. Οι πτήσεις είναι περισσότερες και πάντα γεμάτες.
3. Αύξηση των Τούρκων στην Ελλάδα. Οι λεγόμενες πτήσεις δεν είναι γεμάτες με Κινέζους που έκαναν τράνσφερόπως παλιά. Όλο και περισσότεροι Τούρκοι έρχονται στην Ελλάδα για τουρισμό, για επένδυση, ακόμα και για μετακόμιση ή μετανάστευση τα τελευταία χρόνια. Σημαντικό είναι το στοιχείο της Χρυσής Βίζας που μέχρι στιγμής πήραν περίπου 1.000 Τούρκοι.

Άλλο ένα στοιχείο είναι το πολιτικό κλίμα στην Τουρκία που έκανε αρκετούς ακαδημαϊκούς, δημοσιογράφους, δασκάλους και διάφορες ομάδες να μετοικήσουν στην Ελλάδα. Ο αριθμός Τούρκων που ζήτησαν άσυλο έχει φτάσει στα 4.000 από το 2013. Σήμερα υπολογίζεται ότι ο αριθμός των Τούρκων στην Αθήνα είναι περίπου 3.000. Όχι όλοι έχουν μια στενή σχέση με τους Πολίτες, βέβαια, άλλα το να ζουν στο ελλαδικό χώρο σημαίνει τουλάχιστον ότι εκτίθενται στα κοινά θέματα περισσότερο από πριν. Αυτό σημαίνει επίσης ότι οι Ελλαδίτες βλέπουν Τούρκους πια, πράγμα που ήταν πάρα πολύ σπάνιο να συμβαίνει πριν από 20 χρόνια. Και δεν μιλάω ούτε πως μπήκαν οι Τούρκοι μες τα σπίτια των Ελλήνων χάρη τα σήριαλ στην τηλεόραση.

4. Αύξηση Ελλήνων στην Τουρκία. Από τις αρχές των 2000, μαζί με την βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, Έλληνες τουρίστες, φοιτητές και επενδυτές άρχισαν να επισκέπτονται την Κωνσταντινούπολη. Κάποια στιγμή έγινε της μόδας να πάνε στην Πόλη για το Πάσχα, για γάμους και βαφτίσια.

Μετά πήγαν και άλλοι στην διάρκεια της οικονομικής κρίσης για να βρουν δουλειά. Πολλοί νέοι, δάσκαλοι και καθηγητές έμειναν στην Πόλη και σε κάποιο βαθμό αναμίχθηκαν με την Ομογένεια. Μένουν στο Τζιχανγκίρ ή στα Ταταύλα, πάνε στις εκδηλώσεις στο Σισμανόγλειο, ζουν και ταυτίζονται σαν Πολίτες πια. Έτσι κάπως μεγαλώνει η ευρύτερη ομάδα των Κωνσταντινουπολιτών.

5. Αύξηση του ενδιαφέροντος και γνώσεων. Παράλληλα με την βελτίωση κοινωνικών σχέσεων, σήμερα βλέπουμε ότι περισσότεροι Έλληνες και Τούρκοι μαθαίνουν και ξέρουν για τον άλλον. Μπορούμε να πούμε ότι το στερεοτυπικό εχθρικό βλέμμα έχει λίγο σπάσει πια επειδή βασιζόταν σε αμάθεια.

Τώρα έχουμε αρκετούς που μαθαίνουν την γλώσσα του άλλου, φοιτητές που σπουδάζουν στην άλλη χώρα, ερευνητές που μελετούν θέματα σε σχέση με τους Ρωμιούς, γράφουν και μεταφράζουν πολύ περισσότερα βιβλία, γυρίζουν ταινίες, βιβλία και σήριαλ κλπ. Σημαντικό επίσης είναι ο ρόλος που παίζουν τα κοινωνικά δίκτυα – τα social media, δηλαδή το Facebook, twitter κ.α. Αυτά ενημερώνουν και συνδέουν με έναν τρόπο που είναι εναλλακτικά και έτσι ξεπερνάνε την δυσμενή επίδραση που έπαιζαν το ΜΜΕ στα μειονοτικά και ελληνοτουρκικά ζητήματα.

6. Η πιο οργανωμένη Διασπορά. Ειδικά από την μεγάλη Συνάντηση στην Πόλη το 2006 και την ίδρυση της Ο.Ο.Μ.Κ.ω., η διασπορά της Πολίτικης Ρωμιοσύνης έγινε πιο οργανωμένη και συνδεδεμένη. Ήταν ένα από τα πιο συχνά παράπονα των Πολιτών στην Αθήνα ότι υπήρξαν πάρα πολλοί σύλλογοι που δεν είχαν σχέση μεταξύ τους. Συντονίζοντας τις δυνάμεις τους, διάφορες ομάδες στην Ελλάδα και στον κόσμο έχουν αυξήσει τις δραστηριότητές τους.

Θυμάμαι πως το περασμένο Μάιο είχαμε έξι παρουσιάσεις βιβλίων μέσα σε μια εβδομάδα εδώ στην Αθήνα και πως υπάρχουν όλα και περισσότερα από φεστιβάλ, εκδηλώσεις, συνέδρια κ.α. για τα οποία μαθαίνουμε άμεσα όπου και να βρισκόμαστε. Αυτό έχει να κάνει όχι μόνο με την πρόσβαση στην εύκολη επικοινωνία με τα social media και τη παγκοσμιοποίηση, αλλά και με την ιδρυματική οργάνωση της Πολίτικης Ρωμιοσύνης στην διασπορά.

7. Η πιο ενεργή Ομογένεια. Ως συνέπεια όλων των παραγόντων αυτών, μέλη της ομογένειας στην Πόλη βρήκαν την δυνατότητα να συμμετέχουν σε πολλές δράσεις. Σημαντικό είναι πάλι η ίδρυση του Συλλόγου Υποστήριξης Ρωμαίικων Κοινοτικών Ιδρυμάτων (Rumvader) με σκοπό της υποστήριξης προς όλα τα Ρωμαίικα Κοινοτικά Βακούφια.

[page_end]

Μεγάλη πρόοδος στους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς τομείς

Πρέπει να σημειώσουμε την φοβερή ενέργεια και αξιοσύνη του προέδρου Λάκη Βίγκα και των συναδέλφων τους ως το σημαντικότερο στοιχείο. Μια τέτοια οργάνωση επέτρεψε μεγάλη πρόοδο στους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς τομείς όπως υγεία, παιδεία, τέχνη, πολιτισμό, αθλητισμό, περιβάλλον, επιστήμη και ανθρώπινα δικαιώματα και την καλύτερη παρουσίαση αυτών στην κοινή γνώμη.

Με την στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διάφορους χορηγούς συμμετέχουν σε πολλές δραστηριότητες σε μια μεγάλη γκάμα από την συντήρηση σχολείων (μόλις άρχισαν στο Ζάππειο) μέχρι εκδηλώσεις, εκθέσεις και φεστιβάλ (σαν το πρόσφατο «Θεοτόκια» στο Νιχώρη ή πολλά που γίνονται στην Αστική Σχολή Γαλατά).

Επίσης πάρα πολύ σημαντική είναι η ίδρυση του εκδοτικού οίκου Ιστός με την πρωτοβουλία των αδελφών Μπενλίσοϊ και των φίλων τους. Ο Ιστός όχι μόνο εκδίδει τίτλους στα τουρκικά και ελληνικά, παράγει ταινίες, οργανώνει μελέτες, μαθήματα, σεμινάρια, ομιλίες κλπ, αλλά με το ωραίο καφέ που βρίσκεται απέναντι από τον Αθλητικό Σύλλογο του Πέρα στο Μπείογλου υπάρχει σαν ένα σημείο συγκεντρώσεις για την σημερινή γενιά Κωνσταντινουπολιτών.

Να υπογραμμίσω ότι αυτές οι δραστηριότητες δεν είναι για μια κλειστή ομάδα λίγων Ρωμιών που μεγάλωσαν μαζί και συναντιούνται που και που μεταξύ τους. Μιλάμε για μια καινούρια γενιά Ρωμιών, μαζί με Ελλήνων, Τούρκων, Αρμενίων και άλλων που έχουν στήσει μια ενεργητική κοσμοπολίτικη παρέα που θέλει να προσφέρει στην κοινωνία που ζουν, από μια κατοχυρώνουν τους δεσμούς τους με το παρελθόν και από την άλλη χτίζουν για το μέλλον, και έτσι αναζωογονούν την

ομογένεια στην Πόλη.

Για όλους τους λόγους αυτούς, λοιπόν, θεωρώ ότι μπορούμε να μιλάμε για μια καινούρια αναλαμπή στην Πόλη.

Η Πόλη δεν μπορεί να συνεχίζει χωρίς τη Ρωμιοσύνη

Υπάρχει δηλαδή ελπίδα για το μέλλον για τη Ρωμιοσύνη της Πόλης; Αν η απάντησή μου είναι “βεβαίως, οπωσδήποτε” αυτό σημαίνει ότι μιλάω σαν την Πολυάννα ; Θα έλεγα τότε αυτό που θέλω προσωπικά σαν μια Πολίτισσα ή σαν μια ερευνήτρια που κάνει αντικειμενική ανάλυση; Η αλήθεια είναι ότι πηγαινοέρχομαι ανάμεσα στα δύο άκρα.

Από την μια βλέπω ότι δεν τους χωράει ο τόπος και φεύγουν από την Πόλη σαν μέτοικοι οι σημερινοί της κάτοικοι, σε όποια τάξη ή καταγωγή να ανήκουν. Βλέπω την δημογραφική καταστροφή να πάει παράλληλα με μια μεγαλύτερη καταστροφή, όχι μόνο στην πολιτιστική και οικολογική -όπως αυτά που συμβαίνουν στα δάση και θάλασσες της Πόλης, αλλά και πολιτισμική- δεν μιλάω όμως σαν τους λευκούς Τούρκους που παραπονιούνται ότι η Πόλη γέμισε από Ανατολίτες, Κούρδους, Άραβες κλπ.

Μιλάω για την καταστροφή που γίνεται στην πολιτισμική όπως την αρχιτεκτονική κληρονομιά -το Narmalı Han ας πούμε, που πέρασε μια άσχημη ανακαίνιση και μοιάζει με μια τούρτα ή το Ορφανοτροφείο στην Πρίγκηπο που δεν ανακαινίστηκε καθόλου και καταρρέει... Αυτή η καταστροφή μπορεί να συμβεί επειδή είναι πολύ λίγοι πια αυτοί που θυμούνται και εκτιμούν την πολιτιστική κληρονομιά αυτή. Οι Ρωμιοί, όμως, και ακόμα οι νέοι, ξέρουν.

Από την μια πλευρά, λοιπόν, αναρωτιέμαι αν φτάσαμε στο τέλος της κληρονομικής πορείας, μιας από τις μεγαλύτερες, ομορφότερες, σημαντικότερες πόλεις της παγκόσμιας ιστορίας. Αλλά μετά θυμάμαι το πολύ ισχυρό κίνημα που άρχισε στο Γκεζί του Ταξίμ, και πως όλο και περισσότεροι από τη νέα γενιά νοιάζονται και δίνουν μάχη για την οικολογική και πολιτιστική κληρονομιά της Πόλης, και για τη “δική τους προς την πόλη” όλων των πολιτών -Τούρκων, Κούρδων, Αρμενίων, Ρομά και Ρωμιών της Πόλης.

Παλεύουν επειδή ξέρουν ότι αυτή η κοσμοπολίτικη κοινωνία περιέχει την ίδια την κληρονομιά της Πόλης, ότι η Κωνσταντινούπολη δεν θα έμεινε “η Πόλη” χωρίς όλων των ομάδων αυτών. Δηλαδή, ενώ οι Ρωμιοί αποτελούν το πεδίο που βασίζεται αυτή η Πολίτικη κληρονομιά, σαν το παλιότερο και το ισχυρότερο στοιχείο της, η Πόλη δεν μπορεί να συνεχίζει χωρίς τη Ρωμιοσύνη. Όσο υπάρχει η Κωνσταντινούπολη, τόσο θα συνεχίσει η Πολίτικη Ρωμιοσύνη. Και πάντα για

καλύτερα, πάντα μπροστά.

Ευχαριστώ.

Οι μεσότιτλοι στο κείμενο μπήκαν με ευθύνη του επιμελητή της ανάρτησης.

<http://bit.ly/2ANyrmn>